

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
Кафедра психології

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПН УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ХАРКОВА
МІЖРЕГІОНАЛЬНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ СПРІЯННЯ РОЗВИТКУ СИМВОЛДРАМИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА АСОЦІАЦІЯ (ХАРКІВСЬКИЙ ОСЕРЕДОК)

*З нагоди 215 річниці ХНПУ імені Г.С.Сковороди,
130-ї річниці з дня народження І.А. Соколянського (1889-1960),
115-річчя В.І. Асніна (1904-1956),
95-річного ювілею А.В. Петровського (1924-2006)
та 25-річчя факультету психології і соціології*

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Каталог психотехнологій; тези доповідей)

26 жовтня 2019 року

Харків – 2019

УДК 159.9.07
ББК 88

Рецензенти:

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Запорізького національного технічного університету

Євдокимова Наталя Олексіївна – доктор психологічних наук, професор, проректор з наукової та міжнародної діяльності Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика

Романовський Олександр Георгійович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «ХПІ»

Рекомендовано до друку Вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, протокол № 7 від 28.10.2019 року

ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ (каталог психотехнологій; тези доповідей): матеріали III міжрегіональної наук.-практ. конф., м. Харків, 26 жовтня 2019 р., ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків: Діса плюс, 2019. 248 с.

ISBN 978-617-7645-81-7

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції «**ХАРКІВСЬКИЙ ОСІННІЙ МАРАФОН ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ**», метою якої було висвітлення в рамках профорієнтації та просвітництва новітніх розробок у галузі психотехнологій, представлених на теренах України.

Перша частина збірника містить **Каталог психотехнологій** новітніх авторських розробок розвивальних, психокорекційних, діагностичних, тренінгових програм, методик, технік тощо, інформація про які подана у вигляді анотацій.

У другій частині розміщено тези доповідей, які містять результати науково-практичних розробок учасників конференції.

Матеріали конференції віддзеркалюють результати сучасних досліджень у галузях теоретичної та прикладної психології.

Для науковців, викладачів, аспірантів та магістрантів, студентів гуманітарних спеціальностей, практичних психологів, вихователів, соціальних та медичних працівників.

Матеріали друкуються в авторському варіанті з правками редколегії.

ISBN 978-617-7645-81-7

УДК 159.9.07
ББК 88

© ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2019
© Колектив авторів, 2019
© Єльчанінова Т.М. (оформлення, обкладинка, Ψ-емблема), 2019

ЗМІСТ

Частина 1. КАТАЛОГ ПСИХОТЕХНОЛОГІЙ

Аркутова О.С. Вправа «Зірка мого життя».....	11
Астахов В.М., Бацилєва О.В., Пузь І.В. Програма психологічного супроводу вагітних з перинатальними втратами в анамнезі	13
Бедлінський О.І., Тарасова Т.Б. Розвивальна творча інтелектуальна гра «Креативність»	15
Бєляєва К.Ю. Програма з профілактики стресових розладів у підлітків «У світі різних емоцій»	16
Большакова А.М. Diary-терапія у психотерапії, консультуванні, Психологічній самопомозі, коучінгу	20
Вишницька-Докукіна М.В. Тренінг «Конфліктна компетентність: діагностика і корекція стратегій конфліктної поведінки»	23
Гончар Н.О. Комплекс корекційно-розвивальних вправ з формування міжособистісних відносин у молодших школярів в умовах інклюзивного навчання ...	24
Гордиєнко-Митрофанова І.В., Кобзева Ю.А. «Орхідея»: психотерапевтична техніка роботи з сімейними концепціями в методі позитивної психотерапії	25
Гордиєнко-Митрофанова І.В., Кобзева Ю.А., Зуєв І.А., Саута С.Л. Діагностична методика ігрової компетентності	26
Дейниченко Л.М. Психотренінг комунікативності.....	28
Доєнко В.В. Тренінг протидії інформаційно-психологічному впливу	29
Долгополова О.В., Жидко М.Є., Фаворова К.М. Тренінгова психотерапевтична гра «Смак життя»	31
Жванія Т.В. “Художник і пензель”: діагностика і корекція невербальної взаємодії в парі засобами арт-терапії	34
Жігєньова Т.А. Арт-терапевтична техніка дослідження відносин у парі «Я + Ти + Відносини».....	35
Каменщук Т.Д. Психолого-педагогічна технологія формування просторової знаково-символічної системи знань у дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеню	36
Крамченкова В.О. Методика «Дослідження рівня сенсорно-інтегративної дисфункції у дітей»	38
Лисенко Л.М. Програма розвитку комунікативної компетентності	41
Панчук О.А. Програма занять для педагогів з попередження конфліктів	46
Пономарьова Ю.П. Психопрофілактична програма для учнів середньої та старшої школи «Ціннісні орієнтації особистості підлітків»	48
Радько О.В. Майстер-клас «My body jazz», тілесний образ-Я як компонент саморозвитку особистості в методі танцювально-рукової терапії	51
Романовська Д.Д. Програма факультативного курсу «Основи психологічної культури особистості»	52
Сушко В.В. Психологічна програма для учнів початкової школи «Формування довільності та зосередженості».....	56
Тарасова Н.В. Програма психологічного супроводу спортсменів підлітково-юнацького віку.....	59

Но помните: чтобы заметить отклонения от нормы, надо знать, как выглядит здоровый лист, и знать его строение.

«Заметить отклонения от нормы» в наших АС, которые определяют и сохраняют конфликтный потенциал, позволяет *дифференциально-аналитический опросник по актуальным способностям ДАО*.

При любых осложнениях зеленая часть растения первой будет сигнализировать о неполадках с корнями или другими частями цветка.

Так и в жизни каждого из нас: **текущая жизненная конфликтная ситуация (актуальный конфликт)**, содержание которой описывается неразвитыми АС (больные листья орхидеи), **обнаруживает дисфункциональные семейные концепции** (больные корни орхидеи), которые больше не могут служить удовлетворению эмоциональных потребностей (базовый конфликт).

ВОЗДУШНЫЕ КОРНИ орхидеи олицетворяют *семейные концепции*. *Концепции служат мотивами, направляющими наше поведение и поэтому оказывают большое влияние на всю нашу жизнь.*

Плотные, гладкие, мясистые, тугие серебристо-зеленого цвета корни символично представляют те концепции, которые являются полезными и конструктивными для нас. Они составляют основу нашего психологического благополучия.

Морщинистые, маслянистые, темные корни – дисфункциональные семейные концепции, которые описывают базовый конфликт.

Болезни корней (дисфункциональные семейные концепции) всегда отражаются на наружной части растения (неразвитые актуальные способности).

Для осознания переживаемого нами конфликта необходимо понять его происхождение, т. е. вовлеченные в него семейные концепции.

Если что-то не в порядке, то надо «ЗРИТЬ В КОРЕНЬ».

ДИАГНОСТИЧЕСКАЯ МЕТОДИКА ИГРОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ

ДІАГНОСТИЧНА МЕТОДИКА ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

DIAGNOSTICS OF LUDIC COMPETENCE

© Гордиенко-Митрофанова И. В., Кобзева Ю. А., Зуев И. А., Саута С. Л., г. Харьков

ikavgm@gmail.com; yu.kobzeva88@gmail.com; zuev_ia@ukr.net;

sergeisauta@gmail.com

Представлена авторская методика диагностики игровой компетентности. Игровая компетентность определяется как система внутренних ресурсов, к которой обращается человек с целью наилучшего уравновешивания своей индивидуальности с внешними условиями социального окружения на основе положительных эмоций – интереса и радости, часто их аффективного проявления, сопровождающегося напряжением или возбуждением. Формирование игровой компетентности

предполагает развитие игривости как актуального личностного свойства в современном мире геймификации.

Диагностические шкалы опросника отражают семь концептуальных параметров, описывающих содержание игривости: сензитивность, чувство юмора, воображение, легкость, флирт, шаловливость, фьюг.

Опросник состоит из 50 утверждений (7 позиций в каждой диагностической шкале, плюс 1 позиция интегрального содержания Игривости), которые испытуемому предлагается оценить по классической 5-балльной шкале Ликерта – от «полностью не согласен» до «полностью согласен».

Примеры утверждений:

«Чтобы лучше понять мотивы поведения другого человека, я стараюсь одновременно держать в фокусе внимания его речь, мимику, жесты, движения, позы и т. п.»

«В кругу своих друзей и близких я легко и непринужденно развлекаю и весело их, рассказываю смешные истории, шутки, анекдоты, каламбуры.»

«В сложной ситуации я, как правило, быстро корректирую свое поведение в соответствии с изменяющимися обстоятельствами.»

«Даже самую рутинную работу я стараюсь делать интересной или, по крайней мере, увлекательной, наполняю ее новым смыслом и эмоциями.»

«Чтобы завязать романтические отношения, я умело использую легкую игровую форму контакта и тем самым предоставляю партнеру пространство для фантазий и свободного самовыражения.»

«Чтобы поднять настроение в компании, я часто придумываю смешные безобидные прозвища для друзей, близких и просто знакомых.»

«В некоторых ситуациях я легко притворяюсь глупым или странным, помня всегда о том, что «казаться глупым мудрому не страшно.»

Результаты апробации опросника игривости позволяют утверждать, что представленный опросник является надежным и валидным инструментом психологической диагностики, который позволяет оценить способность и готовность человека к проявлению игровой компетентности.

Внешняя (конструктивная) валидность опросника выявлялась посредством анализа корреляционных связей между шкалами Игривости и шкалами диагностических методик теста эмоционального интеллекта М. А. Манойловой, опросника стилей юмора Р. Мартина, самоактуализационного теста А. Маслоу, адаптация Н.Ф. Калиной – А.В. Лазукиной. Использовался критерий линейной корреляции Пирсона ($N = 120$).

Выборку валидизации составили 194 человека (от 19 до 35 лет; $M = 23,6$, $SD = 4,5$), мужчин 52% и женщин 48%.

Выборку стандартизации составили 303 человека (от 19 до 35 лет; $M = 23,7$, $SD = 5$), мужчин 49% и женщин 51%.

Студенты, обучающиеся по специальности «психология», составили около 45% общей выборки. Около 25% выборки – студенты других

спеціальностей («Соціальна педагогіка», «Соціальна робота», «Фізическе виховання», «Інформатика», «Геодезія і землеустрійство», «Автомобільні дороги і аеродроми», «Мости і транспортні тунелі», «Екологія і охорона оточуючої середовища», «Правоведення» і др.). Решта близько 30% склали дорослі люди з вищим і середнім спеціальним освітою.

В цілому можна сказати, що найбільш сильні зв'язки з параметрами емоційного інтелекту, стилів юмору і особистісної самореалізації виявлені у чотирьох компонентах Ігровості – Сензитивності, Легкості, Флірта і Шаловливості. Найбільше число зв'язок з шкалами Ігровості виявлено для таких параметрів: Освідомлення своїх почуттів і емоцій (шкала емоційного інтелекту); Самопідтримуваний стиль юмору; Орієнтація во часі, Цінності самоактуалізації, Потреба в пізнанні, Креативність (шкали самоактуалізації).

Факторний аналіз виявив два латентні фактори ігровості, які відображають налаштованість на іншого людину і використання почуттів юмору для розуміння партнера по спілкуванню.

З урахуванням встановлених нормативних даних по окремим шкалам і загальному рівню ігровості, в процесі інтерпретації результатів опитування необхідно пам'ятати, що високий рівень Ігровості в цілому або окремого компонента буде свідчити про *оптимальну* сформованість (але не про надлишок), середній рівень – про *достатню* сформованість, а низький – про *недостатню* сформованість цього властивості для оптимального соціального функціонування.

Опитування може бути використане в тренінгових і корекційних заняттях, з метою діагностики і розвитку ігрової компетентності.

ПСИХОТРЕНІНГ КОМУНІКАТИВНОСТІ ПСИХОТРЕНІНГ КОМУНІКАТИВНОСТІ PSYKHOTRENINHU OF COMMUNICATIVENESS

© Дейниченко Л. М., м. Слов'янськ

deynichenkolora@gmail.com

Мета тренінгу – розвиток комунікативної компетентності студентів психологів. «Психотренінг комунікативності» призначений для студентів першого курсу, які навчаються за спеціальністю «Психологія».

Тренінг розрахований на 48 годин навчальних занять з тривалістю заняття 4 години і складається з 12 занять. Кількість учасників 12-15 осіб. Залежно від наявних організаційно-педагогічних умов навчального процесу заняття проводяться підряд щоденно або один раз на тиждень.

В основі програми лежить принцип поетапності розвитку групи і формування професійно-орієнтованих комунікативних навичок і вмінь.